

## Niemcy: lobbing wschodnich landów za Nord Streamem 2

Ryszarda Formuszewicz

Premierzy wschodnich krajów federacji opowiedzieli się jednomyślnie za kontynuacją budowy gazociągu Nord Stream 2 (NS2). Podkreślili znaczenie tego przedsięwzięcia dla zapewnienia zaopatrzenia w energię Niemiec i innych państw europejskich. Wspólne stanowisko przedstawione zostało 18 września przy okazji konferencji premierów wschodnich landów – gremium konsultacyjnego i koordynacyjnego szefów rządów krajowych Berlina, Brandenburgii, Meklemburgii-Pomorza Przedniego, Saksonii, Saksonii-Anhalt i Turyngii. Ze względu na sprzeciw Zielonych, współrządzających wpięciu landach, stanowisko to nie zostało przyjęte jako formalna uchwała wzywająca rząd federalny do utrzymania poparcia dla NS2. Napięcia wewnątrzkoalicyjne na tym tle uwidoczniły się w szczególności w Saksonii.

Inicjatorką uzgodnień dotyczących gazociągu była premier Meklemburgii-Pomorza Przedniego Manuela Schwesig (SPD), która aktywnie popiera budowę NS2. Inwestycji broni także szef rządu Saksonii Michael Kretschmer (CDU), publicznie krytykujący taktykę rządu federalnego wobec Rosji. Michael Müller (SPD) z Berlina wskazywał na decydującą rolę NS2 w realizacji zmienionej polityki energetycznej i klimatycznej. Na argumenty dotyczące bilansu energetycznego Niemiec powoływał się także wcześniej Dietmar Woidke (SPD) z Brandenburgii.

Manuela Schwesig wystąpiła też 18 września w imieniu SPD podczas debaty w Bundestagu, broniąc projektu głównie z uwagi na potrzeby wynikające z transformacji energetycznej. Przedmiotem obrad był wniosek klubu parlamentarnego Zielonych, domagających się wycofania poparcia politycznego dla inwestycji oraz wstrzymania budowy. Omawiano także przeciwny w treści wniosek Alternatywy dla Niemiec (AfD). Podczas debaty interesy regionalne zaakcentowali również chadecy. Wyrażono obawę o przyszłość rafinerii w Schwedt (Brandenburgia), gdyby w reakcji odwetowej na ewentualne kolejne sankcje doszło do wstrzymania dostaw rosyjskiej ropy.

### Komentarz

- Poprzez podkreślanie regionalnego wymiaru inwestycji zwolennicy gazociągu w koalicji rządzącej próbują wyeksponować w debacie publicznej korzyści, jakie ma on przynieść niemieckiej gospodarce i społeczeństwu. Dotyczy to w szczególności twierdzeń odnoszących się do konieczności zapewnienia dostaw gazu w warunkach transformacji energetycznej. Takie ujęcie wzmacnia pozycję zwolenników rozłącznego traktowania kwestii politycznych i gospodarczych w stosunkach z Rosją.

- Premierzy wschodnich krajów federacji – szczególnie landów, których obszar dotyczy rosyjskie zaangażowanie w sektorze energetycznym – należą do promotorów współpracy niemiecko-rosyjskiej. Podkreślanie nastawienia przychylnego kooperacji z Rosją wykorzystywane jest także do indywidualnej promocji polityków landowych: przed wyborami krajowymi w 2019 r. premier Saksonii Michael Kretschmer spotkał się z Władimirem Putinem podczas szczytu gospodarczego w Sankt Petersburgu 7 czerwca i opowiedział wbrew linii rządu federalnego za zniesieniem sankcji. Z kolei już po otruciu Aleksieja Nawalnego, mimo kryzysu we wzajemnych relacjach obu państw, zapowiedział on swoją wizytę w Rosji w grudniu br.
- W landach wschodnich na stanowisko polityków chadecji i socjaldemokracji wpływa nasilona konkurencja ze strony ugrupowań ze skraj politycznego spektrum – Lewicy i AfD. Obie te partie opowiadają się za zacieśnieniem współpracy z Moskwą oraz za zniesieniem obowiązujących restrykcji. Wewschodniej części Niemiec ta prorosyjska orientacja odpowiada preferencjom większej części elektoratu niż na zachodzie. Według sondażu przeprowadzonego przez Infratest dimap 2 i 3 września za godnego zaufania partnera uważa Rosję 20% respondentów w części zachodniej, podczas gdy na wschodzie tego zdania było 35% badanych. Podobnie za poluzowaniem obowiązujących sankcji wobec niej opowiedziało się odpowiednio 19 i 38% respondentów. Te preferencje części elektoratu włączane są w uzasadnienie wykorzystywanego politycznie twierdzenia o odrębności społeczeństwa we wschodniej części Niemiec.
- Na większą skłonność do normalizacji stosunków z Moskwą wpływać może także pogląd, przedstawiany w szczególności przez Komisję Wschodnią Gospodarki Niemieckiej (Ost-Ausschuss), że to głównie wschodnie kraje federacji odczuły negatywne skutki nałożonych na Rosję sankcji. Wątek szczególnych obciążeń dla wschodnich landów przywoływany jest także w kontekście rezygnacji z wytwarzania energii elektrycznej z węgla.
- Aktywne promowanie współpracy z Rosją jest traktowane przez czołowych polityków wschodnioniemieckich jako sprzyjające wzmocnieniu własnej pozycji politycznej. W tej kalkulacji pomijane są w zasadzie wątpliwości dotyczące NS2 zgłaszane przez partnerów z UE. Nie odgrywa w niej także roli porównanie potencjałów współpracy z Rosją i Polską, mimo rozwiniętych relacji z bezpośrednim sąsiadem.